

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXVI

Nr 2

WARSZAWA 1979

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXVI
1979

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1979

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazylow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszczak (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski, Mieczysław Żywczyński.

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 3365 + 25 egz. Ark. wyd. 28,5; ark. druk. 19,0.

Papier druk. met. kl. V 71 g. 70 × 100.

Oddano do składania 27.I.1979 r. Podpisano do druku 18.VI.79 r.

Druk ukończono w czerwcu 1979 r.

Zam. 40/79

C-36

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Sniadeckich 3

1979 k. 25 c

TABLE DES MATIÈRES

Józef Marczuk — L'autogestion de la ville de Lublin en 1915—1918	281
Henryk Stępniaak — La Société „Macierz Szkolna” à Gdańsk (1921—1939)	297
Władysław Czapliński — L'ombre de la Pologne sur le Sund (pages de l'histoire diplomatique des années 1621—1626)	321
Jan Górski — Les plans d'urbanisme de la reconstruction de Varsovie	343

REVUES — POLEMQUES — PROPOSITIONS

Karol Buczek — Les fonctions économiques de l'organisation des villes fortes en Pologne durant le haut Moyen Age (X—XIII ^e s.)	363
Kazimierz Czerniewski — Pour une vérité historique dans les publications sur la production clandestine des armes pendant l'occupation	385
Hanna Jędruszczak — Industrialisation et urbanisation propositions de recherches et observations polémiques	405
Henryk Batowski — L'histoire et la géographie	421
Marian Leczyk — Les relations polono-soviétiques en 1918—1945 dans l'historiographie de la Pologne populaire	429
L'architecture en tant que source historique: Andrzej Tomaszewski, Andrzej Wyczański, Stanisław Mossakowski, Andrzej Wyrobisz, Brygida Kürbis, Teresa Zarębska, Stanisław Trawkowski, Paweł Sczaniecki	451

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Jerzy Michalski — Les étrangers dans le <i>Dictionnaire biographique polonais</i>	467
Antoni Czubiński — La place et le rôle de Józef Piłsudski et du camp des piłsudskistes dans la reconstruction et le développement de l'Etat polonais renaissant (en marge des nouvelles publications d'Andrzej Garlicki)	477
Chronique	539

SPIS TREŚCI

Józef Marczyk — Samorząd miasta Lublina w latach 1915—1918	281
Henryk Stępnia k — Gdańska Macierz Szkolna i jej walka o polską oświatę i kulturę w Wolnym Mieście Gdańsku (1921—1939)	297
Władysław Czapliński — Cień Polski nad Sundem (Kartki z dziejów dyplomacji w latach 1621—1626)	321
Jan Górski — Urbanistyczne plany odbudowy Warszawy	343

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Karol Buczek — Gospodarcze funkcje organizacji grodowej w Polsce wczesnofeudalnej (wiek X—XIII)	363
Kazimierz Czerniewski — O prawdę historyczną w publikacjach o konspiracyjnej produkcji broni w okresie okupacji	385
Hanna Jędruszcza k — Industrializacja a urbanizacja: propozycje badawcze i uwagi polemiczne	405
Henryk Bato wski — Historia i geografia	421
Marian Leczyk — Stosunki polsko-radzieckie w latach 1918—45 w historiografii Polski Ludowej	429
Architektura jako źródło historyczne: Andrzej Tomaszewski, Andrzej Wyczański, Stanisław Mossakowski, Andrzej Wyrobisz, Brygida Kürbis, Teresa Zarębska, Stanisław Trawkowski, Paweł Szczaniecki	451

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Michalski — Cudzoziemcy w <i>Polskim Słowniku Biograficznym</i>	467
Antoni Czubiński — Miejsce i rola Józefa Piłsudskiego i obozu piłsudczykowskiego w odbudowie i rozwoju odrodzonego państwa polskiego (na marginesie nowych publikacji Andrzeja Garlickiego)	477

*

J. Skowronek, M. Tanty, T. Wasilewski, Historia Słowian południowych i zachodnich — Jan Leśny, Kole Simiczijew	490
R. Novaković, Odakle su Srbi došli na Balkansko Poluostrvo (Istorijsko-geografsko razmatranje) — Jan Leśny	496
B. Lapis, Poglądy na pracę we wczesnośredniowiecznym piśmiennictwie łacińskim — Wojciech Brojer	501
T. Hall, Mittelalterliche Stadtgründisse. Versuch einer Übersicht der Entwicklung in Deutschland und Frankreich — Henryk Samsonowicz	504
La religion populaire en Languedoc du XIII ^e siècle à la moitié du XIV ^e siècle — Halina Manikowska	507
J. P. Sosson, Les travaux publics de la ville de Bruges. XIV ^e —XV ^e siècles. Les materiaux. Les hommes — Andrzej Wyrobisz	510
Wojciech Nowopolski autor Fabricatio hominis (1551) pierwszego podręcznika anatomii w Polsce — Wojciech Grzelecki	514

E. Wróblewska, Satyra polityczna Wielkiej Emigracji — Stefania Sokółowska	516
J. P. Smaldone, Warfare in the Sokoto Caliphate — Michał Tymowski	518
J. Tomicki, Mieczysław Niedziałkowski — Artur Leinwand	521
J. Wojciechowska, Ruch ludowy na Pomorzu Zachodnim w latach 1945—1949 — Romuald Turkowski	523
T. Filipkowski, Oświata na Warmii i Mazurach w latach 1945—1960 — Tadeusz Cieślak	526
J. Wojtal, Wydawnictwo książek szkolnych w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich. 1878—1918 — Walentyna Najdus	528
Z dziejów Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich — Marceli Kosman	530
M. Kaya Bilgegil, Yakin Çağ Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar. I. Yeni Osmanlılar — Daunta Chmielowska	532
Z. Pióro, Procesy rozwojowe aglomeracji — Andrzej Skrzypek	535

KRONIKA

Dzieje rozwoju przestrzennego i architektury Zamościa — Jerzy Kowalczyk	539
Sesja naukowa w Gdańsku poświęcona 60-leciu odzyskania przez Polskę niepodległości — Urszula Jakubowska	541
150 lat Biblioteki Kórnickiej PAN — Marceli Kosman	544
Franciszkanie w Polsce w końcu XVIII w. i w XIX w. (do 1864 r.) — Hanna Dylągowa	545
Współpraca „Kwartalnika Historycznego” i „Woprosow Istorii” — N. K.	545
Niepodległość — jej znaczenie dla rozwoju społeczeństwa polskiego — Maria Nowak-Kiełbikowa	546
Barok: społeczeństwo-mentalność-literatura — Maria Bogucka	549
Ruchy obserwanckie i reformatorskie w zakonach późnego średniowiecza — Jerzy Kłoczowski	550
XXVI tydzień mediewistyczny w Spoleto — Małgorzata Wilska	551
Początki Wielkiej Schizmy w Awinionie — J. K.	554
Międzynarodowa konferencja skandynawistyczna w Greifswaldzie — Bernard Piotrowski	555
IV kolokwium oświeceniowe w Matrafüred — Zofia Libiszowska	556
Kolokwium w Budapeszcie — Tadeusz Jędruszczak	557
Faszyzm i antydemokratyczne reżimy w Europie 1918—1945 — Janusz Żarnowski	559
Odezwa Zjazdowa PTH	560

LISTY DO REDAKCJI

Pokłosie 35 rocznicy powstania w getcie warszawskim — Tadeusz Bednarczyk	563
Po co potrzebny był komputer? — Andrzej Czyżewski	568
Raz jeszcze o <i>Dyplomacji hetmanów w dawnej Polsce</i> — Grzegorz Błaszczczyk	570
W sprawie daty urodzenia profesora Szymona Askenazego — Andrzej Śródka	572
Do Kolegi Redaktora „Kwartalnika Historycznego” — Bogusław Leśnodorski	573

СОДЕРЖАНИЕ

Юзеф Марчук — Самоуправление города Люблина в 1915—1918 гг.	281
Генрик Степняк — Гданьское общество „Macierz szkolna” (1921—1939)	297
Владислав Чаплиньски — Тень Польши над Зундом (Записки по истории дипломатии в 1621—1626 гг.)	321
Ян Гурски — Урбанистические планы восстановления Варшавы	343

ОБЗОРЫ—ПОЛЕМИКИ—ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Кароль Бучек — Экономические функции городской организации в раннефеодальной Польше (X—XIII вв.)	363
Казимеж Черневски — Об исторической правде в публикациях, касающихся конспиративного производства оружия во время оккупации	385
Ганна Ендрушак — Индустриализация а урбанизация: исследовательские предложения и полемические замечания	405
Генрик Батовски — История и география	421
Мариан Лечик — Польско-советские отношения в 1918—45 гг. в свете историографии Польской Народной Республики	429
Архитектура как исторический источник — Анджей Томашевски, Анджей Вычаньски, Тереса Зарембска, Станислав Моссаковский, Анджей Выробиш, Бригида Кюрбис, Станислав Травковски Павел Щанецки	451

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Ежи Михальски — Иностранцы в <i>Польском биографическом словаре</i>	467
Антони Чубиньски — Место и роль Юзефа Пилсудского и лагеря пилсудчиков в восстановлении и развитии возрожденного польского государства (в связи с новыми публикациями Анджея Гарлицкого)	477
Хроника	539

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Warunki prenumery

Cena prenumery krajowej

rocznie zł 120.—

półrocznie zł 60.—

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch”, oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach:

- do 25 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do 10 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje, organizacje i wszelkiego rodzaju zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 — w terminach podanych dla prenumery krajowej.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę jest droższa od prenumery krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zleceniodawców instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

A subscription order stating the period of time, along with the subscriber's name and address can be sent to your subscription agent or directly to Foreign Trade Enterprise Ars Polona — Ruch, 00-068 Warszawa, 7 Krakowskie Przedmieście, P.O. Box 1001, Poland. Please send payments to the account of Ars Polona — Ruch in Bank Handlowy S.A., 7 Traugutt Street, 00-067 Warszawa, Poland.

Kwart. Hist. R. LXXXVI, z. 4, październik—grudzień 1979

Indeks 36310